

14 январь — Ватан ҳимоячилари кун

Мардлар кўриқлайди Ватанни

Қайси юртда мард ва жасур ўғлонлари бор экан, унга ҳеч ким даҳл қила олмайди. Шу маънода мамлакатимизда Президентимиз раҳбарлигида шакллантирилган Қуролли Кучларимиз бугунги кунда Ватанимиз мустақиллигининг, халқимизнинг тинч, осуда ва фаровон ҳаётининг муҳим кафолати бўлиб хизмат қилмоқда.

Зеро, Бош Қонунимизда Ўзбекистон Қуролли Кучлари мамлакатимизнинг давлат суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини, аҳолининг тинч ҳаёти ва хавфсизлигини ҳимоя қиладиган тузилма эканлиги эътироф этилган. Ушбу конституцийвий меъёрни ҳаёта ижро этиш бўйича юртимизда кенг қўламли ислохотлар амалга оширилди. Натижада Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари мустақиллигининг муҳим кафолати, озод ва обод Ватанимизни ҳар қандай тажовузлардан ҳимоя қилишга қодир ишончли қалқонга айланди.

Миллий армиямизни тўлақонли шакллантиришда миллий кадрлар, аждодларимизнинг мардона шоншавкати каби омилларга алоҳида эътибор берилганини таъкидлаш жоиз. Бу юртига меҳр-муҳаббати юксак бўлган ёшларимизни янада руҳлантирди. Армияда хизматда бўлиш бугунги кунда ҳар бир йигитнинг муқаддас бурчига айланиши баробарида аксарият ёшларимиз бу шарафли вазифани доимий касб-кори сифатида танлаётгани ҳам фикримизни тасдиқлайди. Энг муҳими, ҳарбий хизмат ёшларимизни нафақат жисмонан чиниқтирмоқда, балки уларнинг руҳи, иродасини тоблаётгани, жасорати, интилувчанлигини кучайтираётгани, уларда ватанпарварлик, ўз юрти ва халқига садоқат каби фазилятларни шакллантираётгани қувонарли ҳол.

Замонавий талабларга жавоб берадиган, мамлакатимиз

худудий яхлитлиги ва чегараларини ҳимоя қилишга қодир Қуролли Кучларни ташкил этиш ва ислоҳ қилиш жараёнида, аввало, миллий армиямизнинг ҳуқуқий асослари мустаҳкамланди. Жумладан, «Мудофаа тўғрисида» ва «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги қонунлар қабул қилинди. Ҳар томонлама пухта тайёргарликка эга, ихчам, тезкор, замонавий қурол-яроғ ва ҳарбий техника билан яхши таъминланган Қуролли Кучларни ташкил этиш борасида изчиллик билан амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар натижада жаҳондаги энг илғор таҷрибаларни ўзида мужассам этган ва айти пайтда халқимиз анъаналарини садоқат билан асраб-авайлаб келатган том маънодаги миллий армиямиз шаклланди.

Бугунги кунда бир йиллик муддатли ҳарбий хизматга чақирув танлов асосида амалга оширилмоқда. Ҳарбий хизматнинг мутлақо янги тури — сафарбарлик чақирув резерви ташкил этилди. Ушбу чора-тадбирлар натижасида Қуролли Кучларимиз сафлари жисмоний ва интеллектуал даражаси юқори йигитлар билан тўлдирилмоқда.

Зеро, замонавий профессионал армияни шакллантиришнинг энг муҳим мезонларидан бири — Қуролли Кучларимиз сафига юксак жисмоний ва интеллектуал салоҳиятга эга, ҳар томонлама соғлом ўғлонларни танлаб олишдир.

(Давоми иккинчи бетда)

Бугун Ватанимиз мустақиллигини, юртимиз барқарорлиги ва хавфсизлигини ҳимоя қилиш, халқимизнинг тинч ва осуда ҳаётига қарши қартилган ҳар қандай тажовуз ва ғаразли уришларнинг олдини олиш ва бартараф этишдек ўта муҳим ва масъулятли вазифаларни адо этишда миллий Қуролли Кучларимизнинг ҳамаияти беқийсдир.

Юрт барқарорлиги ва хавфсизлигини таъминлаш йўлида

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондон Ислам Каримов томонидан мустақиллигининг дастлабки йилларидаёқ замонавий талабларга жавоб берадиган, мамлакатимиз худудий яхлитлиги ва чегараларини ҳимоя қилишга қодир Қуролли Кучларни ташкил этиш ва ислоҳ қилишга оид вазифалар қўйилди.

Ана шу вазифаларни ижро амалга оширишнинг дастлабки босқичида миллий армиямизнинг ҳуқуқий пойдевори яратилди. Барча соҳаларда бўлганидек, Қуролли Кучларимиз тизимида ҳам ислохотлар босқичма-босқич амалга оширилди.

(Давоми иккинчи бетда)

Қонун кўмаги

Шартномавий муносабатлар

Иқтисодий ислохотлар ривожига шартномавий муносабатлар муҳим ўрин тутаяди. Айни йўналишдаги қонунчиликнинг такомиллаштирилгани шартнома муносабатларига кирувчи субъектларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишни таъминлаш билан бирга томонларнинг шартнома иттифоқига қатъий риоя этишига ҳам замин яратди.

Хусусан, 1997 йил 1 мартдан кучга кирган Фуқаролик кодекси шартнома иттифоқини тартибга солишни қондаларни ўзида акс эттирди.

Бундан ташқари ҳужалик юритувчи субъектлар ўртасида ҳужалик шартномаларини тузиш, бажариш, ўзгартириш ва бекор қилиш вақтида юзага келадиган муносабатларни тартибга солиш бўйича 1998 йил 29 августда «Ҳужалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги қонун қабул қилинди.

Ушбу қонунда ҳужалик шартномаларини тузиш, бажариш, ўзгартириш ва бекор қилишнинг ҳуқуқий асослари, ҳужалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқи ва мажбуриятлари, шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ва давлат бошқарув органларининг шартнома

Тинчлик ва осойишталик — улуғ неъмат

Она-Ватанни севмоқ, унинг ҳар қарич тупроғини асраб-авайламоқ муқаддас бурчдир. Энг муҳими, ушбу мезон Асосий қонунимизда ҳам ўзининг теран ифодасини топган. Яъни Конституциямизнинг 52-моддасида «Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир», деб қатъий белгилаб қўйилган.

Мамлакатимизни ҳимоя қилиш, унинг сарҳадларини кўриқлаш, мустақиллигини мустаҳкамлашда миллий армиямизнинг алоҳида ўрни бор.

Ўрни келганда шуни таъкидлаш жоизки, истиқлол йилларида бошқа соҳаларда бўлгани каби мамлакатимиз мудофаа тизимини ҳам такомил-

лаштириш, миллий армиямизнинг салоҳиятини янада юксалтириш, замонавий қурол-яроғ ва техника билан таъминлаш, қўшинларнинг жанговар ва маънавий-маърифий тайёргарлигини ошириш борасида ҳам тенгсиз ишлар амалга оширилди.

(Давоми иккинчи бетда)

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш жараёни изчил давом этмоқда. Ҳозирги кунда миллий ҳуқуқий доктрина мутлақо янги, умумэтироф этилган демократик тамойилларга асосланган ҳолда инсон ҳуқуқларининг устуворлигини таъминлаш асосида ривожланмоқда. Мамлакатимизда қонунчилик тизими инсонпарварлик ғоялари билан йўғрилиб, пировард мақсадимиз — ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти қуриш йўлида «Ўзбек модели» деб эътироф этилган стратегик мақсад сари демократик ислохотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

Yangi qonun mohiyati

Ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ўзаро ҳамкорлик

бу борадаги қонунчилик янада такомиллаштирилди

Бугунги кунда суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ этишга қаратилган қонунлар орқали самарали ҳуқуқий механизм яратиш йўли билан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари кафолатли ҳимоя қилинмоқда. Суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ этиш тўғрисида сўз борганда, жамиятда жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши кураш билан боғлиқ давлат сиёсатини амалга ошириш масъуляти юклатилган ҳуқуқ-тартибот, яъни ҳуқуқчи муҳофаза қилувчи идоралар фаолиятини такомиллаштиришга, айниқса, улар фаолиятига тааллуқли қонунчилик асосларини янада демократлаштиришга алоҳида эътибор берилганлиги барчамизга маълум.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 12 ноябрдаги қўшма мажлисида таъкидлаганидек, жинорий-ҳуқуқий соҳадаги сиёсатни такомиллаштиришда жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигини янада либераллаштириш ва инсонпарварлик тамойилларига мувофиқлаштириш энг муҳим йўналишга айланган. Жумладан, 2010 йил 22 декабрда «Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 177-моддасига қўшимча қилиш тўғрисида»ги қонуннинг матбуотда эълон қилиниши бунинг ёрқин мисолидир. Таъкидлаш жоизки, ушбу янги қонун билан амалдаги Жиноят кодексининг «Валюта қимматликларини қонунга хилоф ра-

вишда олиш ёки ўтказиш» деб номланган 177-моддаси «Тайёрланмаган ёки содир этилмаган жиноят ҳақида ўз ихтиёри билан арз қилган ва жиноятни очишга фаол ёрдам берган шахс жавобгарликка тортилмайди» деган тўртинчи қисм билан тўлдирилди.

Мазкур қонун келгусида латент жиноятлари, яъни содир этилган, ammo аниқланмаган ва давлат органларига хабар қилинмаган жиноятни ўз вақтида аниқлаш ва уларнинг оқибатларини бартараф этиш мақсадида фуқароларнинг ҳуқуқчи муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорлик қилишнинг рағбатлантиришга йўналтирилган.

(Давоми учинчи бетда)

Dolzarb mavzu

Риэлторлик хизмати: Кўчмас мулк бозори ва ҳуқуқий асослар

Мустақиллик йилларида юртимизда бунёд этилган бинолар ҳар томонлама қулайлиги, салобати ва кўркемлиги билан шаҳару қишлоқларимизни безаб турибди. Қолаверса, замонавий уй-жойлар халқимизнинг фаровон турмуши кўзгуси ҳамдир.

Албатта, бу борада давлатимиз раҳбарининг 2005 йил 16 февралда қабул қилинган «Уй-жой қурилиши ва уй-жой бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилаётир. 2010 йил 22 декабрда қабул қилинган «Риэлторлик фаолияти тўғрисида»ги қонун эса кўчмас мулк бозорига оид муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишни муҳим асоси бўлди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитаси аъзоси Муҳаммаджон ТУРСУНОВ билан мухбиримизнинг суҳбати мазкур қонун мазмун-моҳияти ва риэлторлик хизматининг муҳим хусусиятлари ҳақида бўлди.

— Бозор иқтисодиётининг муҳим сегментларидан бири кўчмас мулк бозоридир. Кўчмас мулк аҳолининг турмуши, ҳужалик юритуш субъектлари ривожланишининг асоси ҳамдир. Кўчмас мулк бозорининг тўлақонли фаолият кўрсатишида риэлторлар, яъни кўчмас мулк ва унга бўлган ҳуқуқлар бўйича битимларни тузиш билан боғлиқ хизматлар-

Burch va mas'uliyat

Йўл ҳаракати қоидалари ҳаётимиз ва соғлиғимиз хавфсизлигининг кафолатидир

Бугунги ҳаётимизни техника воситаларисиз, айниқса, ҳайдовчиларнинг беминнат хизматисиз тасаввур этиш қийин. Узоғимизни яқин, оғиримизни енгил қиладиган бу касбнинг фидойи эгаларидан ҳамма бирдай миннатдор бўлади. Чунки ҳайдовчилик сингари масъулятли касбнинг сир-асрорларини қонун билан эгаллаган, йўловчи ташиш ҳуқуқига эга бўлган, тажрибали ҳайдовчилар миждозларга кўнглидаги хизмат қилишининг уйдасидан чиқадилар.

Кези келганда шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Президентимизнинг 2006 йил 9 мартдаги «Автомобиль транспортида йўловчи ташиш ҳуқуқидидаги тадбиркорлик фаолиятининг айрим турларини амалга оширишни тартибга солиш тўғрисида»ги қарори бу соҳанинг ривожига муҳим омил бўлди. Эндиликда лицензия олган, корхонага аъзо бўлган автомашина эгалари лицензия варақаси билан таъминланмоқда. Бу эса йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг сифати ошишига олиб келди.

Маълумки, йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг, шунингдек, йўлларда ҳаракатланишининг ҳам ўз тартиб-қоидаси бор. Ушбу қондаларга қатъий амал қилиш ҳаётимиз хавфсизлиги, соғлиғимизга путур етмаслигининг асосий шартидир. Бу қондаларга бегисанд қараш, уларга амал қилмаслик эса қутилмаган ноқуш ҳодисаларга сабаб бўлиши мумкин. Шу ўринда мисолларга мурожаат этадиган бўлсак, йўловчи ташиш билан шуғулланувчи уюшмага аъзо бўлган Хуриш Эмирзаевдан барча, айниқса, отаси Халимжон ака жуда хурсанд бўлди. Ахир, бекор юргандан кўра, иш билан машғул бўлиш ҳар жиҳатдан фойдали-да. Шу боис Хур-

(Давоми иккинчи бетда)

(Давоми. Бошланиши биринчи бетда)

Мамлакатимизда иқтисодийнинг тобора ривожланиши, уй-жой фонди, нотуражой ва ишлаб чиқариш объектлари бозор тузилмасининг асосий бўлинига айлангани ва ҳужалик юртидаги туб ўзгаришлар ушбу хизматга аҳтиёжни кучайтирди. Натижада риэлторликка оид хизмат турлари ва кўлами кенгайди. Расмий маълумотларга кўра, республикаимизда кўчмас мулк билан битимлар тузиш бўйича хизмат кўрсатувчи 2,5 мингдан зиёд ташкилотлар рўйхатга олинган. Амалда ушбу фаолият билан давлат рўйхатидан ўтмасдан шуғулланувчилар ҳам мавжуд.

Кўчмас мулк бозорига кўп сонли воситачилар фаолият юритаётгани ҳамда риэлторлик хизматлари ҳамининг катталигига қарамадан, Ўзбекистонда риэлторлик фаолиятини тартибга солувчи ҳуқуқий база мавжуд эмас эди. Табиийки, бундай ҳол ушбу соҳада касбий малакаси етарли бўлмаган ҳар қандай шахснинг фаолият юрти учун шароит яратди. Бошқача айтганда, давлат рўйхатидан ўтмасдан кўчмас мулк бозорига фаолият юритаётган «маклер»лар шу пайтга қадар даромадларидан солиқ ҳам тўлашмаган.

Риэлторлик фаолияти мувофиқлаштирилмагани сабабли кўчмас мулк олдир-сотдиси билан бўладиган битимларда, айниқса, «маклер»лар воситачилигида амалга ошириладиган битимларнинг ишонсизлиги даражаси юқори бўлган. Кўчмас мулк бозорига кўрсатилаётган воситачилик хизматлари ҳамда уларга баҳолашнинг шаклланиши мутлақо мавжумлиги ушбу соҳадаги турли суниестемолчиллик ҳолатларининг келиб чиқишига олиб келган. Бу эса истеъмолчиларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари бузилишига сабаб бўлган. Олий ҳужалик суди томонидан 2007 — 2009 йилларда кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар борасида истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари бузилиши ҳолатлари бўйича 1,5 мингдан ортиқ иш кўриб чиқилган ҳам шундан далолат. Бундан ташқари аксарият ҳолатларда жабранлувчилар судларга мурожаат қилмаганлар, чунки одатда «маклер»лар билан истеъмолчилар ўртасида расмий шартнома тузилмаган. Буларнинг ҳаммаси нафақат риэлторлик институтининг, балки миллий кўчмас мулк бозорининг барқарор ривожланишига тўсқинлик қилиб келаётган.

Эндиликда соҳага оид янги қонун буларнинг барчасига барҳам бериб, кўчмас мулк бозори ривожига янада кенгрок йўл очди. — «Риэлторлик фаолияти тўғрисида»ги қонуннинг мақсади ва вазифалари ҳамда энг муҳим жиҳатларини нимадан иборат? — Қонуннинг асосий мақсади риэлторлик фаолияти соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборатдир. Ушбу мақсаднинг тўлақонли амалга оширилиши мамлакатимизда риэлторлик фаолиятини замонвий андозларга мос тарзда босқичма-босқич ривожлантиришга йўл очди. Бу ўз навбатида, кўчмас мулк бозори иштирокчилари ва давлат манфаатларини уйғунлаштирувчи тизимни яратди.

Қонун асосида риэлторлик фаолиятини лицензиялаш жорий этилгани соҳада малакали мутахассислар фаолиятини таъминлайди. Чунки бу фарада ваколатли бўлган давлат орга-

ни риэлторлик ташкилоти ва риэлторга лицензия бериш билан бирга улар томонидан лицензия талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан назоратни амалга оширади. Риэлторларга малака талабларининг белгиланиши соҳа ходимларини ўз устида ишлашга, билим ва тажрибасини ошириб боришга интилишини кучайтиради.

Ийгирама саккиз моддадан иборат ушбу қонунда риэлтор, риэлторлик

— Айтинг-чи, риэлторликка оид меъёрлар бошқа давлатлар қонунчилигида қандай акс этган?

— Мамлакатимизда қабул қилинган риэлторликка оид қонунни ишлаб чиқишда, албатта, бу борадаги халқаро тажриба ҳам чуқур ўрганилди. Шунга асосланиб айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда риэлторлик фаолияти Германия, Франция, Бельгия, Голландия, Люксембург каби мамлакатларда лицензияланади. АКШ, Ис-

ва бошқа ташкилотлардан риэлторлик фаолиятини амалга ошириш учун зарур ахборотни белгиланган тартибда олиш ҳуқуқига эга.

Риэлторлик ташкилоти ва риэлтор мажбуриятларининг муҳим жиҳатларига тўхталадилик бўлмас, улар хизмат кўрсатиш чоғида бюртмачининг манфаатларини ифодалаш, олинган махфий ахборотни ошкор этмаслиги, бюртмачидан олинган ҳужжатларнинг бут сақланишини таъминлаши, бюртмачини кўчмас мулк объектига бўлган ҳуқуқлари ва у ҳақда тузилган битимларни давлат рўйхатидан ўтказиш учун зарур бўлган ахборот билан таъминлаши керак.

Бюртмачи ҳам, ўз навбатида, риэлторлик ташкилоти ёки риэлтордан лицензия, шунингдек, малака сертификати кўрсатилишини талаб қилиши мумкин. Шунингдек, риэлторлик хизматлари кўрсатиш шартномаси шартлари бажарилмаган тақдирда уни бекор қилишни талаб қилиши, риэлторлик хизматлари шартномасининг бекор қилиниши туфайли етказилган зарарнинг ўрни қоплатишни ва маънавий зиённинг компенсация қилинишини талаб қилишга ҳақли. Ҳуқуқ ва қоний манфаатлари бузилган тақдирда риэлторлик фаолияти соҳасидаги ваколатли давлат органига, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ташкилотларга ва риэлторларнинг бирлашмаларига, шунингдек, судга мурожаат қилиши мумкин. Аммо бюртмачи ҳам, энг аввало, ўз зиммасидаги айрим мажбуриятлари вақтида бажариши лозим. Ҳусусан, риэлторлик хизматлари ҳақини тузилган шартнома шартларига мувофиқ ўз вақтида тўлаши керак. Битим предмети бўлган кўчмас мулк объекти, ўзи ва бошқа ҳуқуқ эгалари тўғрисидаги ишончли ҳамда тўлиқ маълумотлар ва ҳужжатларни риэлторлик ташкилоти ёки риэлторга тақдим этиши шарт.

Шу каби мазкур янги қонунда юртимизда нисбатан янги бўлган риэлторлик хизматининг муҳим жиҳатлари тўлиқ қамраб олинган. Асосийси, улар томонидан кўрсатиладиган хизматларнинг шартномавий асосда амалга оширилиши, унда хизмат ҳақи миқдори аниқ кўрсатилиши каби жиҳатлар хизмат сифатининг ошишига, энг муҳими, аҳолига янада қулайлик яратилишига хизмат қилади. Ушбу қонун талабларининг бузилгани учун тегишли тартибда жавобгарлиқнинг белгилангани соҳада масъулият яна бир қарра оширилишига йўл очди шубҳасиз.

Ҳуқуқ қилиб айтганда, қонун асосида риэлторлик ташкилотлари ёки риэлторлар томонидан мажбуриятлар бажарилиши устидан назорат олиб бориш механизми мустаҳкамланади. Кўчмас мулк бозорига ноқонуний фаолият юритувчи воситачиларнинг қирришига тўсиқ қўяди. Кўчмас мулк объектларини бошқариш самардорлигини оширади. Бирламчи ва иккиламчи кўчмас мулк бозорларини барқарор ривожланишини таъминлайди. Ушбу бозорнинг барча иштирокчилари муносабатларини мақбуллаштиради. Буларнинг барчаси кўчмас мулк бозорига қонунийликни таъминлашга ва унинг барқарор ривожланишига хизмат қилади.

— Қонунда акс этган риэлторлик ташкилоти ва риэлторлик ҳамда уларнинг хизматлари истеъмолчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳақида тўхталиб ўтсангиз. — Бу масалага қонунда алоҳида урғу берилган. Чунки томонлар ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини чуқур билиши ва унга амал қилиши қонундан қўзланган мақсадни рўйбега қилиши мумкин. Риэлторлик ташкилоти ва риэлтор ўз ваколати доирасида хизмат кўрсатиш, ўз хизмати ва бюртмачининг кўчмас мулк объектларини реклама қилиш, риэлторлик хизматлари кўрсатиш шартномаси шартлари бюртмачи томонидан бажарилмаган тақдирда шартномани бекор қилиш талаб қилиш, давлат органлари

Yangi qonun mohiyati

Ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ўзаро ҳамкорлик

бу борадаги қонунчилик янада такомиллаштирилди

(Давоми. Бошланиши биринчи бетда)

Маълумки, амалдаги Жиноят кодексининг 177-моддасида валюта қимматликларини қонунга хилоф равишда олиш ёки ўтказиш учун жазо белгиланган. Жумладан, республикаимизда прокуратура идоралари томонидан 2007 — 2009 йиллар ва 2010 йилнинг биринчи ярмида Жиноят кодексининг юқорида қайд этилган моддаси билан 1264 та жиноят иши қўзғатилиб, улар бўйича 2,9 миллион АКШ доллари, 3,7 миллион Россия рубли, 7,8 миллион қозоқ тенгеси, 32,7 млн евро ва 1,9 миллиард сум далилий ашё сифатида олиб қўйилган.

Тахлиллар кўрсатишича, мазкур соҳадаги жиноятларнинг 85 фоизи ихтиёрий равишда тергов билан ҳамкорлик қилиши розилик билдирган ҳамда ноқонуний валюта операциясининг бир тарафи бўлган фуқароларнинг ариза-лари асосида ўтказилган тадбирларда фош этилган. Шунингдек, таъкидлаш лозимки, аксарият ҳолларда фуқароларнинг ариза билан мурожаат этиши бу жиноятнинг юқори латентлиги ва исботлашнинг мураккаблиги билан изоҳланади. Чунки валюта қимматликларини сақлашнинг ўзи жиноят сифатида эътироф этилмайди ва жавобгарлик фақат уларни қонунга хилоф равишда олганда ёки ўтказганда келиб чиқади. Бироқ Жиноят кодексининг 177-моддасида ўз ихтиёри билан жиноят ҳақида арз қилган ва уни очибди фаол ёрдам берган шахслар-

ни жавобгарликдан озод этишни кафолатлайдиган меъёр мавжуд эмасди.

Бироқ Жиноят кодексининг айрим моддаларида ўз ихтиёри билан жиноят ҳақида арз қилган ва уни очибди фаол ёрдам берган шахсларни жавобгарликдан озод этишни кўзда тутувчи меъёрлар мавжуд бўлиб, улар ушбу турдаги жиноятлар содир этилишининг олдини олиш ҳамда очибди долзарб аҳамият касб этади. Жумладан, Жиноят кодексининг 212-моддаси тўртинчи қисмига мувофиқ, башарти пора олиш-беришда воситачилик қилган шахс жиний ҳаракатларни содир этгандан кейин бу ҳақда ўз ихтиёри билан арз қилса, чун қилгандан пуншаймон бўлиб, жиноятни очибди фаол ёрдам берган бўлса, жавобгарликдан озод қилинади. Айни шундай меъёрлар Жиноят кодексининг 157, 159, 160, 211 ва бошқа бир қатор моддаларида ҳам ўз ифодасини толган.

Шу маънода, Жиноят кодексининг 177-моддасида ўз ихтиёри билан жиноят ҳақида арз қилган ва уни очибди фаол ёрдам берган шахсларни жавобгарликка тортиладиган меъёрнинг мавжуд эмаслиги фуқароларнинг ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорлигини чекларди. Шу босис Жиноят кодексининг 177-моддасига киритилаётган қўшимча валюта қимматликларини қонунга хилоф равишда олиш ва ўтказиш билан боғлиқ хатти-ҳаракатлари, яъни хоржий валюталарнинг гайриқонуний

айланмасига чек қўйиш, ушбу ижтимоий ҳавфли ҳаракатларнинг олдини олиш ҳамда содир этилган ноқонуний хатти-ҳаракатларни очибди фуқароларнинг ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорлик қилишини фавқулодда қилиши кафолатланади. Бундан ташқари қонунчиликка киритилган ушбу ўзгаришлар ўзининг моҳиятига кўра, олижаноблик, инсонпарварлик ва барикентлик каби тамойиллар ва жиний жавобгарликни либераллаштириш амалда янада кенгрок намоён бўлаётганини кўрсатади.

Ҳулоса ўрнида шун айтиш керакки, «Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 177-моддасига қўшимча киритиш тўғрисида»ги қонуннинг ҳаётага тадбиқ этилиши, биринчидан, фуқароларнинг ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорлигини янада фавқулодда қилишига, иккинчидан, латент жиноятларни ўз вақтида аниқлаш ҳамда шу соҳага оид жиноятларнинг камайишига ижобий таъсир кўрсатишига, ниҳоят, шахснинг манфаатлари устуворлиги, ҳуқуқ ва эркинликка, хавфсизлиги, қадриқиммати, шаъни ва ижтимоий муҳофазасини таъминлашга асос бўлади. Зеро, ҳар томонлама мукамал қонунларга кучли фуқаролик жамияти барпо этишга ҳуқуқий замин бўлиб хизмат қилади.

Эркин ХАЙИТОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Амалдаги қонун ҳужжатлари
мониторинги институти
бош илмий ходими

Maslahat

Меҳнат шартномаси

у қандай ҳолларда ходимнинг розилигисиз ўзгартирилади?

Меҳнат кодексининг 89-моддасига асосан, иш бевучи ходимнинг розилигисиз меҳнат шартларини ўзгартиришга фақат технологиядаги ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ишлар (маҳсулот, хизматлар) ҳажмининг қисқарганиги, башарти бундай ўзгаришлар ходимлар сони ёки ишлар ҳусусиятининг ўзгаришига олиб келиши олдиндан аниқ бўлсагина, ҳақлидир.

Иш бевучи айрим тоифадаги ходимлар учун меҳнат шартларини ўзгартириш ҳусусида қорондаги ходимларнинг вақилик органлари билан олдиндан маслаҳатлашиб олади.

Иш бевучи меҳнат шартларидаги бўлажак ўзгаришлар ҳақида ходимни камида икки ой олдин ёзма равишда оғохлантириб тилих олиши шарт. Қўрсатилган муддатни қисқартиришга фақат ходимнинг розилиги билан йўл қўйилади.

Ходим билан меҳнат шартномаси у янги

меҳнат шартлари асосида ишлашни давом эттиришни рад этганлиги сабабли бекор қилиниши мумкин, бунда ходимга ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади.

Кўпчилик ходимлар гуруҳи учун меҳнат шартлари ноқулай тарзда ўзгарган тақдирда, иш бевучи маҳаллий меҳнат органига бундай ўзгаришларнинг сабаби ҳақида маълумот бериши шарт.

Ходим иш бевучи томонидан меҳнат шартлари ўзгартирилгани учун судга шикоят қилишга ҳақли. Низони кўриш вақтида иш бевучининг зиммасига аввалги меҳнат шартларини сақлаб қолиш имконияти йўқлигини исботлаб бериш мажбурияти юклатилади.

Нодир ХАМРОЕВ,
жиноят ишлари бўйича
Ғиждувон тумани судининг судьяси

Muloqot

Газетхон савол беради...

— Айтинг-чи, никоҳ шартномасини қандай ҳолларда ўзгартириш мумкин?

Г. МУЛЛАЕВА,
Қагон тумани

— Оила кодексининг 32-моддасида бу ҳақда сўз юритилган бўлиб, унга мувофиқ, никоҳ шартномаси эр-хотиннинг келишуви билан исталган вақтда ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин. Никоҳ шартномаси қандай шаклда тузилган бўлса, унинг ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши ҳам шундай шаклда амалга оширилади.

Никоҳ шартномасини бажаришдан бир томонлама бош тортишга йўл қўйилмайди. Никоҳ шартномаси эр-хотиндан бирининг талаби билан Фуқаролик кодексига белгиланган асос ва тартибда суднинг ҳал қилув қарори билан ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин.

Никоҳ тугатилган пайтдан бошлаб никоҳ шартномасининг амал қилиши ҳам тугайди, никоҳ шартномасида никоҳ тугатилганидан кейинги давр учун назарда тутилган мажбуриятлар бундан мустасно.

Саволга юридик фанлари номзоди Саломат НИЁЗОВА жавоб берди.

Jinoyat va jazo

Ўтган йил февралнинг сўнги кунлари эди. Санобар (исм-фамилиялар ўзгартирилди) одатдагидек, эри ишга эрта кетгач, чақалоғи билан уйда ёлғиз қолди. Дарвоза эшиги кундуз кунлари очик туради. Қишлоққа ҳеч ким бир-бирга бегона эмас. Бугун ҳам дарвоза эшиги шундоққина ёпиб қўйилган.

Эгри йўлнинг охири

Бир пайт сунада оёқ товуши эшитилгандек бўлди. Эрталабдан ким келди экан, деган ўйда Санобар ўрнидан турар-турмас олдинма-кейин уч кимса уйга бостириб кетиришди. Улар юзига никоҳ тузилиши олган, шу босис таниб бўлмади. Уй соҳибиси аввалга анграйиб қолди. Сўнг ўзини тугиб олиб англадики, босқинчиларнинг ниятлари бузуқ. «Хозирок ўйдан чиқиб

Суд очерки

кетинлар!» — деди у баланд овозда. Чақирилмаган «меҳмон»лардан нова бўйлиги Санобарнинг талабига жавоб тариқасида уни итариб юборди. Уй бекаси қўрқанг устига ўтириб қолди. Сўнг босқинчи чўнтагидан пичоқ чиқариб, Санобарга ўқталди. «Жойингдан қимирлама!» Сўнг таҳдид билан яна сўради: «Пуллари қаерга яшириб қўйибсан, айт!» Аммо пул қаерда сақланишини айтишга ҳожат қолмади. Босқинчиларнинг икки нафари турдаги хонага кириб кетиб, орадан ҳеч қанча вақт ўтмай «Индезит» спорт сумкасини кўтариб чиқди.

(Давоми тўртинчи бетда)

Mulohaza

Фарзанд тарбияси

у ҳар бир ота-онадан доимий эътиборни талаб қилади

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ёшларга оид ислохотлар замирида унинг ўсиб келаётган авлодни ҳар томонлама камолга етказиш, миллий қадриятларга содиқ, умминсоний ғояларга ҳурмат руҳида тарбиялашдай эзгу мақсадлар мужассамдир. Зеро, бутунги ёшлар — келажакимизнинг эгаларидир.

Кези келганда шун алоҳида таъкидлаш жоизки, юртимизда ёшларнинг интилишларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг иқтидорини яқини қаришига шароит яратиш каби саъй-ҳаракатлар қўлами тобора кенгайиб

бораётир. Ўтган йилни мамлакатимизда «Баркамол авлод йили» деб номлангани, шу асосда Давлат дастури қабул қилингани ҳам фикримизни исботлайди. Мамлакатимизда баркамол авлодни тарбиялаб вояга ет-

ТУЗОФИ

— Энди паспортингиз шу опада туради, — деди у Эркинга туйқусдан.

— Нега, ахир, чет элда паспортсиз...

— Гапни кўпайтирмай, бўлмаса, у иш бермайди! — деди Ибрагим бошқа гапга ўрин қолдирмайдиган оҳангда.

Эркин ноилжо фуқаролик паспортини узатди.

— Ана, ишлар беш бўлди. Сиз шу ерда иш бошлайсиз, ўзингизни кўрсатсангиз маошингиз ошадди, — деди Ибрагим хурсандчилигини яширолмади. Аммо Эркин унинг нимадан хурсандлигини билмади.

Шу тариқа Эркин бегона хонадонда ишлаб бошлади. Нима

ларнинг соддалиги, ишонувчанлиги фарибгарга қўл келганини тан олмоқ жоиз. Чунки И.Эшқобилов уларни алдаб мақсадига эришган.

И.Эшқобиловга эса соддаларнинг кўпроқ бўлгани яхши эди. У «Ғалаба» маҳалласида яшовчи Шерзод Янгибоев билан Қувондиқ Райимовнинг ҳам ишончига кирди. Тилидан бол томган, оғзи билан иш битирган бу шахс Шерзод ва Қувондиқни ҳам Нуройимнинг қўлига топшириб қайтади. Бир йилдан ошхирок вақт тинмай ишлаган Шерзод ва Қувондиқ эса қуруқ қўл билан қолаверди.

Шак-шубҳасиз, бировларнинг меҳнатидан фойдаланиб, улар ҳисобига яшайдиганларнинг қилмиши узоққа чўзилмайди. Ўзича тараллабедек қилиб юрган И.Эшқобиловнинг ҳам қонунга зид хатти-ҳаракатлари ошкор бўлди. Жиноят ишлари бўйича Қумқўрғон тумани суди 2010 йил 7 август куни Ибрагим Шерзодга оид жиноят ишини кўриб чиқиб, унга қилмишига яраша жазо тайинлади.

Ҳулоса ўрнида айтиш керакки, инсон қадр-қиммати энг олий қадриятдир. Шу маънода инсон эркинлигини, дахлсиз ҳуқуқларини поймол этадиган, манфаатларига путур етказадиган одам савдоси энг чиркин жиноятдир. Уни содир этувчилар эса одам деган номга но-муносибдилар. Бундай кимсалар қонун доирасида айбига яраша жавоб бериши, эл-юрт назаридан қолиши шубҳасиз. Зотан, демократик ҳуқуқий давлатимизда инсон манфаатлари қатъий ҳимоя этилади. Сўзимизнинг охирида эса юрдошларимизни яна бир бор оғохликка чорлаб, фарибгарларнинг турли алдов ва ёлғонларидан эҳтиёт бўлиш оёсийшталгимиз гарови эканини таъкидлашни истардик.

Зокир ШОНИЁЗОВ,
жиноят ишлари бўйича
Қумқўрғон тумани
судининг раиси
Урол АБРАЕВ,
журналист

Hikmat DONOLAR DAVOMIYLIK

Инсоннинг одобли бўлиши олтинга эга бўлишидан кўра хайрлидир.

Олий қалб эгаси бўлмаган одам дунё роҳатини ҳам, машаққатини ҳам кўтара олмайди.

Яхши китоб ҳар қандай синовга бардош бера олади ва у бир умр энг жиддий мураббий сифатида хотирада сақланиб қолади. Шундай китобларни танлай билмоқ лозим.

Инсоннинг энг гўзал, энг тўғри ва энг жиддий меъёри ҳаё ва одобидир.

Оилани Ватан ичидagi мўъжаз ватанга қиёслашади. Дарҳақиқат, шундай. Оила аъзоларининг ўзаро аҳли-иноқлиги оилада барқарор муҳитни юзага келтиради. Шу маънода оилада онанинг ҳам, фарзандларининг ҳам алоҳида ўрни бор, аммо отанинг мақоми ўзгачадир. Зеро, оиладаги иноқлик, ўзаро меҳр-оқибат, бир сўз билан айтганда, осойишталикка оила ҳар жиҳатдан масъуа ҳисобланади. Аммо ҳаётда оила каби муқаддас масканга эътиборсиз қарайдиган, зиммасидаги масъулиятни унутиб қўядиган кимсалар ҳам учраб туради.

Аслида ҳаётда бир оилани бунёд бўлиши шунчаки, ўз-ўзидан содир бўладиган ҳодиса эмас. Ота-боболаримиз катта ҳаёт остонасида турган ёшларнинг бир-бирига муносиб бўлиши оила мустақамлигида муҳим ўрин тутишини алоҳида таъкидлашган. Шунинг учун ҳам фарзандни оқ ювиб-оқ тараб улғайтириш, вақти келганда мустақил турмушга йўллаш — ҳар бир отанининг энг катта ораси, десак муболаға бўлмайди.

Бундан ўн йилча муқаддам қизлари Лазиза Худойбердиевани келинлик либосида кўрган ота-онанинг қувони ичига сиймасди. Ой-кун ичиб, неварали бўлишганда уларнинг бир қувони ўнга айланди. Аммо бу пайтга келиб негандир Лазизанинг ранги сарғая бошлаган, гап сўраса, жавобдан ўзини олиб қочарди.

Бунинг асл сабаби эса кувё бўлмиш Баҳром Тўраев билан боғлиқ эди. Чунки кун ўтган сайин унинг хурмача қилиқлари кўпайиб

нинг отаси бўлишига қарамай Б.Тўраев ҳамон оиласи борлигини парвойига ҳам келтирмас, болаларига меҳрибончилик қилишни ўйла-масди.

Шундан сўнг Л.Худойбердиева судга ажрашиш тўғрисида даъво аризаси беришга мажбур бўлади. Фуқаролик ишлари бўйича Беруний туманлараро суди-

масъулиятини батамом унутган «қахрамон»имиз турли баҳоналар билан фарзандларига алимент тўлашдан бош тортади.

Манфаатларига пугур етган, қолаверса, фарзандларининг таъминотига қийна-либ қолган Л.Худойбердие-ва жами 2.304.234 сўмлик алимент пулларини унди-риб беришни сўраб, жино-

са, бунга имконият яратиб бериш — олижанобликдир. Суд мажлиси бошланиш жараёнида Лазиза Худойбердиева ҳам судга қайта ариза тақдим қилиб, унда Баҳром Тўраевнинг кечирим сўраганлиги, келтирилган зарарни тўлиқ тўлаганлиги боис у билан ярашганлиги нинобатга олиб, жиноят ишини ҳаракатдан тўхта-тишга рози эканлигини баён этади. Суд ҳар иккала томондан тақдим қилинган ариза ва ишга тааллуқли бошқа далилларни ўрганиб, Жиноят кодексининг тегишли моддаларига асо-сан Б.Тўраевни жиноий жа-вобгарликдан озод қилди.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш керакки, оилада умр давомчиси, жамият келаж-га бўлган фарзандлар ул-ғаяди. Фарзанд тарбияси эса гоятда масъулиятли ва-зифа ҳисобланиб, бу мам-лакатимиз қонунчилигида ҳам ўз аксини топган. Хусусан, Бош қонунимизнинг 64-моддасида ота-оналар ўз болаларини вояга етгуна-ларига қадар боқиш ва тарби-ялашга мажбур эканлиги белгилаб қўйилган. Шундай экан, ушбу конституциявий талаб ҳар бир фуқаронинг зиммасидаги муҳим маж-бурият эканини унутмай-лик.

Насиба РАЖАБОВА, жиноят ишлари бўйича Тўртқўл тумани судининг раиси Акмал ТОЖИМУРОД ўғли, «Куч — адолатда» мухбири

G'aroyib olam Турфа ханзома

«Ла Скала» театрида Шалепин Борис Годунов ролини қойилмаком ижро этганида хузурга италиялик кўшиқчи қиради. — Соқолингиз ажойиб экан, — дейди италиялик ҳасад билан. — Мен ҳам шунақа соқол билан қуйлашни истардим. — Гап фақат соқолда бўлганида эди, — жавоб қайтаради Шалепин, — эчки биздан кўра яхшироқ қуйларди.

Композитор Рубинштейн Лондонда концерт бераётган эди. Саҳна ортидан бир хоним бостириб кириб, кечки концертга билет топиб беришни талаб қилади. Композиторнинг билетлар сотилиб бўлганлиги ҳақидаги гаплари кор қилмайди. — Хоним, — дейди нхоят Рубинштейн тоқати тоқ бўлиб, — залда фақат битта бўш ўрин бор, шуни сизга тақлиф қила олишим мумкин. — Сиз жуда ҳам олижанобсиз, маэстро. Хўш, ўша жой қаерда экан ўзи? — У роялнинг олдида, хоним.

Буюк композитор Моцарт ёшлигида усто-зи Гайднга бир ҳазил қилмоқчи бўла-ди. — Мен шундай бир музикали пьеса ёздимки, сиз бун ижро этолмайсиз, — дейди у.

Гайдн нотани олиб, роялнинг олдида ўтиради.

Аммо бу ерда ҳар икки қўл клавиатура-нинг қарама-қарши томонларида мурак-каб пассажни ижро этиш билан банд бўлиб турганда ўртадаги бир қанча нота-ни ҳам уддалаш керак экан. Бунақа музи-кани умуман ижро этиб бўлмайди.

Моцарт устозининг эътирозига жавобан кулимсираб роял ёнига ўтиради ва пьеса-ни ижро этаётиб ўртадаги ноталарни... бурни билан чалади.

Машҳур италян кўшиқчиси Карузо са-фарга чиққанида машинаси бузилиб қол-ди, бир фермернинг кўрғонига тушиш-га мажбур бўлади.

Кўшиқчи ўз исмини айтганида фермер ўрнидан сакраб туради ва Карузонинг қўлини ҳаяжон билан сиқиб, шундай хи-тоб қилади:

— Мен қачонлардир бир куни ўз уйим-да машҳур саёхатчи Робинзон Крузони кўрарман деб ҳечам ўйламаган эдим!

Машҳур инглиз адиби Бернард Шоуни ёш скрипкачининг концертига тақлиф эти-шади.

Томошадан сўнг зиёфат бекаси ёзувчи-дан ёш ижрочининг концерти ҳақидаги фикрини сўраб қолади.

— Менга у Падеревскийни эслатиб юборди, — дея жавоб қилади Шоу. — Ахир, Падеревский скрипкачи эмас-ку?! — дейди хоним ҳайрон бўлиб.

— Худди шунинг учун ҳам эслатди-да!

Жузеппе Верди ўзининг «Трубадур» де-ган операсини тугаллагач, таниқли тан-қидчи бўлган бир дўстини операнинг му-ҳим фрагментлари билан таништиради. — Хўш, қалай? — деб сўрайди композит-ор.

— Агар оқигини айтадиган бўлсам, ҳали анча хом, пишмаган жойлари сероб. Верди азбаройи хурсанд бўлганидан дўстини кучоқлаб олади.

— Мен сиздан беҳад миннатдорман! Агар асар сизга ёқмаган бўлса, у албатта, томошабинларга ёқди!

Ригалик шахмат устаси Александр Коб-ленц ўз шогирди, экс-чемпион Михаил Тал билан халқаро турнирда қатнашаётган эди. Уйиндан бўш кунларида устоз-шогирд сайр қилиб юришганда ширали овози бўлган Кобленц рус ва италян тилларида бир арияни хиргойи қилади. Шунда унинг ёнига бир хоним келиб, лутф қилади:

— Ташақкур! Ажойиб овозингиз машҳур бир кўшиқчини эслатиб юборди. — Карузоними? — бетоқатлик билан сўрайди Кобленц.

— Йўк, Василий Смесловни! (Шахмат бўйича экс-чемпион- Ш.О.)

(Давоми бор) Шодмон ОТАБЕК тайёрлади.

Turmush chorrahalarida

борар, қилдан қийиқ ахта-риб, жанжал чиқаришга уринарди. Фарзандининг тақдирини ўйлаган Л. Худойбердиева эса, гарчи қийналса ҳам, ҳеч кимга лом-ним демайди.

Айна шундай яна икки йилча вақт ўтиб, оила-да иккинчи фарзанд дунё-га келади. Икки фарзанд-

нинг 2007 йил 30 май кун-даги ҳал қилув қарориди уларнинг никоҳи қонунан бекор қилинганлиги, шу-нингдек, Б.Тўраевнинг зим-масига фарзандлари мод-дий таъминоти учун маоши ва бошқа даромадининг тўртдан бир қисми миқдо-рида алимент пули тўлаш юклатилади. Аммо оталик

радиди. Шу куни уйга қайтишда Дилшод Рустамга бу ўғирликни амалга ошириш учун ўзларига яна бир шерик зарурлиги-ни, агар уйда одам бўлса, уни қўрқитиб ушлаб туриш лозимлигини билдирди. Кўп

ят ишлари бўйича Тўртқўл тумани судига даъво ариза-си билан мурожаат қилади.

Албатта, ҳаётда ҳамма ҳам билиб-билмай хатога йўл қўйиши мумкин. Муҳи-ми, айбни, хатони ўз вақти-да англаш ва уни тўзатиш-дир. Борди-ю, хатосини ан-глаган киши кечирим сўра-са, айбини ювмоқчи иста-

Mulohaza

Фарзанд тарбияси у ҳар бир ота-онадан доимий эътиборни талаб қилади

(Давоми. Бошланиши учинчи бетда)

Келинг, шу ўринда воқе-ани батафсилроқ баён этай-лик. Ўғирликдек қабиҳ қил-мишга қўл урган А.Зокиров 2010 йил 13 апрель куни ярим тунда кўчага чиқади. Айланиб юриб-юриб, Анди-жон шаҳри 5-кичик тумани-га келади. Кўп қаватли уй олдида турган «Нексия»нинг эшигини ва юкхонасини очиб, автомашина эҳтиёт қисмларини ўмариб кетади.

Бу ишдан ҳеч ким хабар топмаган, А.Зокиров яна ўғирлик қилишни кўзлайди. Бу сафар у ўзига У.Усмонов билан Ф.Тургуновни шерик қилиб олади. Улар тун яр-мидан оққанда Андижон шаҳри 1-кичик даҳасига ке-лишади. У.Усмонов билан Ф.Тургунов пойлоқчилик қилиб турганида А.Зокиров 25-уй олдида турган «Тико-дан 92 000 сўм пул, авто-магнитола ва орқани кўрсат-увчи кўзгуни ўмарайди. Сўнг 20-уй ёнида турган «Нексия» машинасидадан жами 1 миллион сўмлик бу-юмларни олиб, воқеа жойи-дан қочиб кетишади.

Нопоклик кўчасига қадам қўйиб, «Қилган ишларимиз-ни ҳеч ким билмайди», дея қалта ўйлаган бу ўсмирлар-нинг жиний фаолияти узоққа бормади. Ўғирлик моллар бозорда сотилаётган паллада жиноятчилар қўлга олинди.

Жиноят ишлари бўйича Шаҳрихон тумани суди ушбу жиноят ишини батаф-

сил кўриб чиқар экан, суд-ланувчилар — А.Зокиров, Ф.Тургунов ва У.Усмоновга жазо тайинлашда қонунда ўз ифодасини топган инсон-парварлик тамойилларига тўлиқ амал қилди. Айни пайтда вояга етмаган бу шах-сларнинг ҳулқида ижобий ўзгариш ясаш, уларнинг ке-лажакка бўлган масъулияти-ни ошириш учун муайян тадбирларни ҳам белгила-ди. Жумладан, вояга етма-ган А.Зокиров, У.Усмонов ва Ф.Тургуновга ўзлари исти-қомат қиладиган маҳалла фуқаролар йиғинидан жамо-ат тарбиячиси тайинланди.

Хулоса ўрнида шуни ай-тиб ўтиш керакки, ҳар бир миллатнинг келажаги ёрқин, порлоқ бўлиши бугунги авлодга боғлиқ экан, бу ўз навбатида, таъ-лим-тарбия жараёнининг нечоғли муҳим аҳамият касб этишини кўрсатади. Аллома бобомиз Абдулла Авлоний таъбири билан айтганда, «Тарбия — биз учун ё ҳаёт, ё мамот, ё са-одат, ё фалокат масаласи-дир». Шундай экан, ёшлар-имизнинг интилишлари-ни қўллаб-қувватлаш, қизиқишларини қондириш бараварида уларни зинҳ-ор эътибордан четда қол-дирмаслигимиз зарур.

Исоқжон ЭРГАШЕВ, жиноят ишлари бўйича Шаҳрихон тумани судининг судьяси Икромжон ОРИФЖОНОВ, «Куч — адолатда» мухбири

(Давоми. Бошланиши учинчи бетда)

Бу орада пичоқ ўқталиб турган бос-қинчининг талабидан қўрқувга тушган Са-нобар кулоғидаги тилла сирғаси ва чўнтағидаги ўн беш миң сўм пулни ҳам унинг қўлига топширди. Улар пул солинган сумкани қўлга киритишга, Санобарни ўша хонага олиб кириш-ди ва эшикни қулфлаб қўйишди...

Бу жиноят куппа-қундузи, ҳеч қутил-маганда юз берган. Жиноятчилар пул ва бошқа бойликларни қидириб хо-наларни тинтиб ташлашмаган. Аниқ-роқ айтганда, босқинчилар пулни осонгина қўлга киритишганига қара-ганда, ушбу жиноятга унинг жойини билладиган одамнинг қўли бор эди.

Хўш, ушбу жиноятга кимлар қўл ур-ган? Ички ишлар ходимлари олди-да ана шундай саволлар кўндаланг турарди.

Ушбу жиноят содир бўлишидан уч ой муқаддам Сарвар билан Рустам-нинг ўртасида бир гап бўлганди. Ушанда улар машина бозоридан қай-тишаётганда, Сарвар Рустамга пул зарурлигини айтганида, Рустам гап-ни ҳазилга буриб, пул кимга керак эмас, деганди. Шунда Сарвар, бит-та уйга ўғирликка кириш керак. У ерда пул кўп, олиш ҳам унчалик қий-инчилик туғдирмайди, дея Рустамни қизиқтириб қўяди.

Шундан сўнг орадан анча вақт ўтган, Рустам Сарвардан ўша уйнинг ман-зилини сўрайди. Йўловчи машина-да Сарвар билан Рустам М. Қудра-тов яшайдиган қишлоққа боришади.

— Мана шу уй, — дейди Сарвар. — Амманнинг ховлиси. Пулларни тўрдаги уйнинг шафидидаги спорт сумкасида сақлашади. Поччам ишга эрталаб кетади. Амман қўлидаги боласи билан уйда ёлғиз қолади. Баъзан бирон жойга чиқса, уйда ҳеч ким бўлмаслиги мумкин.

Тергов ва судда маълум бўлиши-ча, Сарвар Одиловнинг йўл-йўриги-дан сўнг улар бу ҳақда кейинчалик умум-дан гаплашмаган. Лекин текин бойлик илчининг юрган Рустам Хо-лиқов буткул ҳаловатини йўқотган эди.

Рустам қандай бўлмасин пуллар-ни қўлга киритиш режасини тўзаёт-ган, бунинг учун хаёлининг миңг бир қўчасига кириб чиқаётганди. Шундай чир-кин фикрда юрган кунларнинг бирисида унинг олдида холавачаси Дилшод келиб қолади. Уни кўриб Рустамнинг кўнгли би-роз ёришади. Сўнг у Дилшодга муддао-сини айтади.

Пулнинг дарагини эшитган Дилшод дадилланади. «Бу ишни иккимиз қила-миз, — дейди у. — Мен уддасидан чиқа-ман». Шундан сўнг холавачалар Сарвар-нинг аммаси яшайдиган ховли атрофи-да ўралаша бошлади. Кунларнинг бири-да улар ховлига ўғирликка тушиш учун бо-ришади. Аксига олиб Мурод Қудратов уйда экан. Бу уларнинг жиний режаси-ни амалга оширишни орқага суриб юбо-

Jinoyat va jazo Эгри йўлнинг охири

Ўтмай Дилшод Рустамга кўнғироқ қилиб, шерик топилганини айтarkan, эртага соат еттиларда учрашамиз, дейди. Янги шерик Зуфар Носиров ҳам Дил-шод билан Рустам сингари меҳнат қилиш-га бўйни ёр бермайдиган такасалтанг йи-гитлардан эди. Улар танишлагач, шу куни, яъни 2010 йилнинг 24 февралда М.Қудратовнинг ховлисига йўл олишади... Юқоридан уч нокакнинг босқинчилик жинояти тафсилоти қандай кечганини ўқидингиз. «Индезит» ёзувли спорт сум-касида 8 миллион 959 миң сўм бор эди. Санобарнинг 70 миң сўмлик тилла сирғ-аси, 15 миң сўм пулни қўшсангиз, жами 9 миллион 44 миң сўм бўлади.

Суд судланувчи С.Одиловни Жино-ят кодексининг 28, 169-моддаси 3-қисми «в» банди, Р.Холиқов, Д.Собиров ва З.Носировни Жиноят кодексининг 164-моддаси 3-қисми «б,в» бандлари билан айбли деб топиб, тегишли жазо тайин-лади.

Жиянинг галати тақлифи судланувчи-лар ҳаётини боши берк кўчага олиб кир-ди. Уларнинг феъл-атвори, ички дунёси-нинг қашшоқлиги турмушларини издан чиқарди. Озодликка эмин-эркин яшашдек бахтдан мосуво этди.

Акрам ЎТАЕВ, жиноят ишлари бўйича Самарқанд тумани судининг раиси Абдухамид ХУДОЙБЕРДИЕВ, «Куч — адолатда» мухбири

Куч — адолатда

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий суди

Бош муҳаррир: Шодикул ХАМРОЕВ

Газета 2007 йил 23 февралда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0224-рақам билан рўйхатдан ўтган.

ТАХРИР ХАЙЪАТИ

- Бўритош МУСТАФОЕВ Олимжон ИСМАИЛОВ Шерали РАХМОНОВ Мавжуда РАЖАБОВА Нуриддинжон ИСМОИЛОВ Зарифжон МИРЗАКУЛОВ Муҳаммад АЛИ Омонбой ОКЮЛОВ Холмўмин ЁДГОРОВ Дилбар СУЙОНОВА Масардин ХАСАНОВ Юлчибой ТУРСУНБЕКОВ Шюноуз ГОЗИЕВ Бахриддин НАИМОВ

Навбатчи муҳаррир

- Отабек САФАРОВ Саҳифаловчи Шерзод ХАЙРУЛЛАЕВ

Газета «Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида офсет усулида босилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41. Манзиллими: Тошкент шаҳри, А.Кодирий кўчаси, 1. E-mail: kuch-adolatda@mail.ru Tel.: 239-02-54, 239-02-55 Буюртма: Г-118. Қоғоз бичими: А-2. Сотувда эркин нархда. Адади: 8930. 1 2 4 5 Топширилди: 22⁰⁰